

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 22. decembra 2022 *

„Predhodno odločanje – Državljanstvo Evropske unije – Člena 18 in 21 PDEU – Prošnja, ki jo je na državo članico naslovila tretja država, za izročitev državljana Unije, ki je državljan druge države članice in je izvrševal svojo pravico do prostega gibanja v prvi od teh držav članic – Prošnja, predložena zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti – Prepoved izročitve, ki velja zgolj za lastne državljane – Omejitev prostega gibanja – Upravičitev, ki temelji na preprečevanju nekaznovanja – Sorazmernost“

V zadevi C-237/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberlandesgericht München (višje deželno sodišče v Münchnu, Nemčija) z odločbo z dne 9. aprila 2021, ki je na Sodišče prispela 13. aprila 2021, v postopku v zvezi z izročitvijo

S. M.,

ob udeležbi

Generalstaatsanwaltschaft München,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, L. Bay Larsen, podpredsednik, A. Arabadjiev, predsednik senata, K. Jürimäe (poročevalka), predsednica senata, E. Regan, P. G. Xuereb, predsednika senatov, L. S. Rossi, predsednica senata, M. Ilešič, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, sodniki, I. Ziemele, sodnica, J. Passer, sodnik, in O. Spineanu-Matei, sodnica,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodni tajnik: D. Dittert, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 26. aprila 2022,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Generalstaatsanwaltschaft München J. Ettenhofer in F. Halabi, agenta,
- za nemško vlado J. Möller in M. Hellmann, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

- za češko vlado A. Edelmannová, M. Smolek in J. Vlácil, agenti,
- za špansko vlado L. Aguilera Ruiz, agent,
- za hrvaško vlado G. Vidović Mesarek, agentka,
- za litovsko vlado K. Dieninis in R. Dzikovič, agenta,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo L. Baumgart, S. Grünheid in H. Leupold, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. julija 2022
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 18 in 21 PDEU.
- 2 Ta predlog je bil predložen v okviru prošnje za izročitev, s katero so bosansko-hercegovski organi zaprosili Zvezno republiko Nemčijo za izročitev S. M., ki ima hrvaško, bosansko in srbsko državljanstvo, zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti.

Pravni okvir

Evropska konvencija o izročitvi

- 3 Člen 1 Evropske konvencije o izročitvi, ki je bila podpisana 13. decembra 1957 v Parizu (v nadaljevanju: Evropska konvencija o izročitvi), določa:
„Pogodbenice se obvezujejo, da si bodo v skladu z določbami in pogoji te Konvencije predale vse osebe, proti katerim pristojni organi pogodbenice prosilke vodijo postopek za kaznivo dejanje ali za katerimi so omenjeni organi razpisali tiralico, da bi jih lahko obsodili ali priprli.“
- 4 Člen 6 Evropske konvencije o izročitvi, naslovljen „Izročitev državljanov“, določa:
„1. a) Pogodbenica ima pravico zavrniti izročitev svojih državljanov.
b) Vsaka pogodbenica lahko z izjavo ob podpisu ali shranitvi listine o ratifikaciji ali pristopu zase opredeli izraz ‚državljeni‘ za namene te Konvencije.
c) Državljanstvo se določi med odločitvijo glede izročitve. [...]
2. Če zaprosena pogodbenica ne izroči svojega državljana, mora na zahtevo pogodbenice prosilke predati zadevo svojim pristojnim organom, da lahko sprožijo postopek, če se to šteje za ustrezno. V ta namen se spisi, podatki in dokazi v zvezi s kaznivim dejanjem pošljejo brezplačno na način,

določen v 1. odstavku 12. člena. Pogodbenico prosilko je treba obvestiti, kako je rešena njena prošnja.“

- 5 Zvezna republika Nemčija je v smislu člena 6(1)(b) Evropske konvencije o izročitvi ob deponiranju listine o ratifikaciji, in sicer 2. oktobra 1976, podala to izjavo:

„Izročitev nemških državljanov iz Zvezne republike Nemčije v tujo državo je prepovedana s členom 16(2), prvi stavek, [Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (ustava Zvezne republike Nemčije) z dne 23. maja 1949 (BGBl. 1949 I, str. 1)] in jo je zato treba v vseh primerih zavrniti.

Izraz ‚državljaní‘ v smislu člena 6(1)(b) Evropske konvencije o izročitvi obsega vse Nemce v smislu člena 116(1) ustave Zvezne republike Nemčije.“

Konvencija o transferju obsojenih oseb

- 6 Na podlagi člena 2 Konvencije Sveta Evrope z dne 21. marca 1983 o transferju obsojenih oseb (v nadaljevanju: Konvencija o transferju obsojenih oseb) so lahko osebe, obsojene na ozemlju države podpisnice te konvencije (država izreka kazni), premeščene na ozemlje svoje države izvora (država prestajanja kazni), da bi tam prestale kazen, ki jim je bila naložena. Pri tem se lahko na podlagi člena 9(1)(b) navedene konvencije sankcija, naložena v državi izreka kazni, nadomesti s sankcijo, ki je za isto kaznivo dejanje določena v zakonodaji države prestajanja kazni.
- 7 V skladu z uvodnimi izjavami te konvencije je cilj takega transferja med drugim spodbujanje resocializacije obsojenih oseb s tem, da se tujcem, ki jim je odvzeta prostost zaradi storjenega kaznivega dejanja, omogoči prestajanje kazni v okolju, iz katerega prihajajo.
- 8 Konvencija o transferju obsojenih oseb od 1. novembra 1995 zavezuje vse države članice Evropske unije. Ta konvencija, ki zavezuje tudi Bosno in Hercegovino, je v Nemčiji začela veljati 1. februarja 1992.

Nemško pravo

- 9 Člen 16(2) ustave Zvezne republike Nemčije določa:

„Nemca ni dovoljeno izročiti tujim državam. Z zakonom se lahko sprejme ureditev, ki odstopa od tega, za izročitev državi članici [Unije] ali mednarodnemu sodišču, pod pogojem, da so zagotovljena načela pravne države.“

- 10 Člen 116(1) ustave Zvezne republike Nemčije določa:

„Nemec v smislu te ustave je, če ni v zakonu določeno drugače, kdor ima nemško državljanstvo ali kdor je bil kot begunec oziroma razseljena oseba nemške narodnosti ali kot zakonec oziroma potomec take osebe sprejet na ozemlje Nemškega rajha, kakršno je bilo 31. decembra 1937.“

- 11 Člen 48 Gesetz über internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah) z dne 23. decembra 1982 (BGBl. 1982 I, str. 2071) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon IRG), določa:
- „Pravna pomoč se za postopek v kazenski zadevi lahko zagotovi z izvršitvijo kazni ali druge sankcije, ki je bila pravnomočno izrečena v tujini. [...]“
- 12 V skladu s členoma 54 in 55 zakona IRG se, če se izvršitev tuje sodne odločbe v Nemčiji dovoli, izrečena kazen spremeni v najbolj ustrezajočo sankcijo v nemškem pravu, tuja sodna odločba pa se razglasi za izvršljivo. V skladu s členom 57(1) zakona IRG kazen izvrši nemško tožilstvo, „če tuja država soglaša z izvršitvijo“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 13 Bosansko-hercegovski organi so 5. novembra 2020 Zvezno republiko Nemčijo zaprosili za izročitev S. M., ki ima hrvaško, bosansko in srbsko državljanstvo, zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti šestih mesecev, ki mu je bila zaradi jemanja podkupnine izrečena s sodbo občinskega sodišča v Bosanski Krupi (Bosna in Hercegovina) z dne 24. marca 2017. S. M. z ženo od sredine leta 2017 živi v Nemčiji. Tam je zaposlen od 22. maja 2020 in je, potem ko je bil začasno v izročitvenem priporu, na prostosti.
- 14 Nemški organi so o prošnji za izročitev S. M. obvestili hrvaške organe, vendar se ti na to obvestilo niso odzvali.
- 15 Generalstaatsanwaltschaft München (generalno državno tožilstvo v Münchnu, Nemčija) se je sklicevalo na sodbo z dne 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, v nadaljevanju: sodba Raugevicius, EU:C:2018:898), in je predlagalo, naj se ugotovi, da je izročitev S. M. nedopustna.
- 16 Po mnenju Oberlandesgericht München (višje deželno sodišče v Münchnu, Nemčija), ki je predložitveno sodišče v tej zadevi, je utemeljenost predloga generalnega državnega tožilstva v Münchnu odvisna od tega, ali je treba člena 18 in 21 PDEU razlagati tako, da državljan Unije ne sme biti izročen niti takrat, kadar ga je zaprosena država članica na podlagi mednarodne pogodbe dolžna izročiti.
- 17 Meni, da na to vprašanje v sodbi Raugevicius ni bilo odgovorjeno, saj v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, Republiki Finski glede na veljavne mednarodne pogodbe zadevnega litovskega državljana ni bilo treba izročiti Ruski federaciji.
- 18 Predložitveno sodišče prav tako meni, da so posebni sporazumi o izročitvi ali Evropska konvencija o izročitvi, na katere so se nanašale zadeve, v katerih so bile izdane sodbe z dne 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), z dne 10. aprila 2018, Pisciotti T(C-191/16, EU:C:2018:222), in z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini) (C-398/19, EU:C:2020:1032), zaproseni državi članici prepuščali izbiro, v katero od držav prosilk bo obdolženo osebo izročila. Zato naj bi bilo državljana Unije, zoper katerega poteka kazenski pregon, v navedenih zadevah mogoče izročiti izvorni državi tega državljana, ne da bi zadevne države članice Unije s tem kršile obveznosti do zadevnih tretjih držav, določene v mednarodnih pogodbah.
- 19 V obravnavani zadevi pa naj bi bila Zvezna republika Nemčija na podlagi člena 1 Evropske konvencije o izročitvi zavezana izročiti S. M. Bosni in Hercegovini.

- 20 V skladu s to določbo naj bi bili Zvezna republika Nemčija ter Bosna in Hercegovina vzajemno zavezani, da si predata osebe, ki jih pravosodni organi države prosilke iščejo zaradi izvršitve kazni, če so pogoji iz te konvencije izpolnjeni in če ni določena izjema v nobeni drugi določbi navedene konvencije.
- 21 V obravnavani zadevi naj bi bili pogoji, določeni v isti konvenciji za izročitev S. M., izpolnjeni in na podlagi upoštevni določb Evropske konvencije o izročitvi naj ne bi bilo ovire za to izročitev. Natančneje, navedena izročitev in akti, na katerih ta temelji, naj bi ustrezali minimalnim normam mednarodnega prava, ki veljajo v Zvezni republiki Nemčiji, in naj ne bi bili v nasprotju s kogentnimi ustavnimi načeli oziroma s kogentno ravno varstva temeljnih pravic.
- 22 Po mnenju predložitvenega sodišča torej obstajajo dvomi o tem, ali se sodna praksa, ki izhaja iz sodbe Raugevicius, uporablja za primer, kot je ta v postopku v glavni stvari.
- 23 V zvezi s tem poudarja, da v skladu s sodno prakso Sodišča neobstoj enakega obravnavanja, ki je posledica tega, da je mogoče državljana Unije, ki ima državljanstvo države članice, ki ni zaprosena država članica, izročiti, državljana zaprosene države članice pa ne, pomeni omejitev pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki je določena v členu 21 PDEU.
- 24 Taka omejitev je lahko upravičena le, če temelji na objektivnih razlogih in je sorazmerna z legitimnim ciljem, ki mu zaprosena država članica sledi. Sodišče naj bi v zvezi s tem priznalo, da je treba cilj preprečitve nevarnosti nekaznovanja oseb, ki so storile kaznivo dejanje, šteti za legitimen cilj, ki lahko načeloma upravičuje omejevalni ukrep, kot je izročitev.
- 25 Vprašanje, ali nujnost predvideti manj omejevalne ukrepe, kot je izročitev, lahko pomeni, da mora zaprosena država članica kršiti svoje obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega prava, pa naj v sodni praksi Sodišča ne bi bilo obravnavano.
- 26 Predložitveno sodišče nazadnje pojasnjuje, da bi bilo kazen odvzema prostosti, ki jo je izreklo občinsko sodišče v Bosanski Krupi, mogoče izvršiti v Nemčiji. Ker je S. M. že na nemškem ozemlju, naj Konvencija o transferju obsojenih oseb, ki sta jo ratificirali tako Zvezna republika Nemčija kot tudi Bosna in Hercegovina, ne bi bila upoštevana. Izvrševanje kazni naj bi bilo tako urejeno z nemškim pravom, ki ne zahteva, da ima obdolžena oseba nemško državljanstvo, niti tega, da se strinja. Vendar naj bi bila ta izvršitev mogoča le, če in kolikor država izreka obsodbe s tem soglaša. V obravnavani zadevi naj ne bi bilo tako, saj so bosansko–hercegovski organi zaprosili za izročitev S. M., in ne za to, da nemški organi prevzamejo izvršitev navedene kazni.
- 27 V teh okoliščinah je Oberlandesgericht München (višje deželno sodišče v Münchnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:
- „Ali načela glede uporabe členov 18 in 21 PDEU, določena v [sodbi Raugevicius], zahtevajo, da je treba prošnjo za izročitev državljana Unije zaradi izvršitve kazni, ki jo tretja država vloži na podlagi [Evropske konvencije o izročitvi], zavrniti tudi, kadar je zaprosena država članica v skladu s to konvencijo na podlagi mednarodnega prava državljana Unije zavezana izročiti, ker je izraz ‚državljan‘ iz člena 6(1)(b) [navedene] konvencije opredelila tako, da pomeni le njene državljane, ne pa tudi drugih državljanov Unije?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 28 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 18 in 21 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta temu, da država članica, kadar ji tretja država poda prošnjo za izročitev zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti v zvezi z državljanom druge države članice, ki stalno prebiva v prvi državi članici, katere nacionalno pravo prepoveduje le izročitev njenih državljanov v države zunaj Unije in določa možnost, da se ta kazen izvrši na njenem ozemlju, pod pogojem, da tretja država s tem soglaša, izroči tega državljana Unije v skladu z obveznostmi, ki jih ima na podlagi mednarodne konvencije, če zaradi neobstoja takega soglasja ne more dejansko prevzeti izvršitve te kazni.
- 29 Na prvem mestu, treba je opozoriti, da se je sodba Raugevicius, tako kot zadeva v glavni stvari, nanašala na prošnjo za izročitev tretje države, s katero Unija ni sklenila sporazuma o izročitvi. Sodišče je v točki 45 te sodbe presodilo, da čeprav so zaradi neobstoja pravil prava Unije glede izročitve državljanov držav članic tretjim državam za sprejetje takšnih pravil pristojne države članice, so te iste države članice dolžne izvrševati to pristojnost ob spoštovanju prava Unije, zlasti prepovedi diskriminacije, ki je določena v členu 18 PDEU, ter pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki je zagotovljena s členom 21(1) PDEU.
- 30 Državljan države članice, ki zakonito prebiva na ozemlju druge države članice, pa ima zaradi svojega statusa državljana Unije pravico sklicevati se na člen 21(1) PDEU in spada na področje uporabe Pogodb v smislu člena 18 PDEU, ki vsebuje načelo prepovedi diskriminacije glede na državljanstvo (sodba z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini), C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 31 Okoliščina, da ima tak državljan države članice, ki ni država članica, ki je prejela prošnjo za izročitev, tudi državljanstvo tretje države, ki je podala to prošnjo, temu državljanu ne more preprečevati uveljavljanja pravic in svoboščin, podeljenih s statusom državljana Unije, zlasti tistih, ki jih zagotavljata člena 18 in 21 PDEU. Sodišče je namreč večkrat razsodilo, da zadevna oseba zaradi dvojnega državljanstva države članice in tretje države ne sme ostati brez teh pravic in svoboščin (glej v tem smislu sodbo Raugevicius, točka 29, in sodbo z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini), C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 32).
- 32 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe razvidno, da je S. M., ki ima med drugim hrvaško državljanstvo, kot državljan Unije izvrševal svojo pravico, določeno v členu 21(1) PDEU, da se prosto giba in prebiva v drugi državi članici, v tem primeru v Zvezni republiki Nemčiji, tako da njegov položaj spada na področje uporabe Pogodb v smislu člena 18 PDEU, čeprav je tudi državljan tretje države, ki je podala prošnjo za njegovo izročitev.
- 33 Na drugem mestu, v skladu s sodno prakso Sodišča pravila države članice o izročitvi, s katerimi se, tako kot v postopku v glavni stvari, uvaja različno obravnavanje glede na to, ali je oseba, za katero je zaproseno, državljan te države članice ali državljan druge države članice – ker se z njimi državljanom drugih držav članic, ki na ozemlju zaprosene države zakonito prebivajo, ne priznava varstvo pred izročitvijo, ki velja za državljane zadnjenavedene države članice – lahko vplivajo na svobodo gibanja in prebivanja prvonavedenih državljanov na ozemlju držav članic (glej v tem smislu sodbo Raugevicius, točka 28, in sodbo z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini), C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 39 in navedena sodna praksa).

- 34 Iz tega sledi, da v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, neenako obravnavanje, ki je v tem, da se dovoli izročitev državljana Unije, ki je državljan neke druge države članice, kot je zaprošena država članica, pomeni omejitev svobode gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic v smislu člena 21 PDEU (sodba Raugevicius, točka 30, in sodba z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini), C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 35 Taka omejitev je lahko upravičena le, če temelji na objektivnih razlogih in je sorazmerna s ciljem, ki mu nacionalno pravo legitimno sledi (sodbi Raugevicius, točka 31, in z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini), C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 36 V tem okviru je Sodišče priznalo, da je treba cilj preprečevanja nevarnosti nekaznovanja oseb, ki so storile kaznivo dejanje, šteti za legitimen in da ta cilj lahko upraviči ukrep, s katerim se omeji temeljna svoboščina, kot je ta iz člena 21 PDEU, če je ta ukrep nujen za varstvo interesov, ki jih želi zagotoviti, in če teh ciljev ni mogoče doseči z manj omejevalnimi ukrepi (sodba Raugevicius, točka 32, in sodba z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Izročitev Ukrajini), C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 42 in navedena sodna praksa).
- 37 Glede tega je treba navesti, da čeprav načelo *ne bis in idem*, kot je zagotovljeno z nacionalnim pravom, lahko pomeni oviro za to, da država članica kazensko preganja osebe, na katere se nanaša prošnja za izročitev zaradi izvršitve kazni, pa za izognitev nevarnosti, da bi te osebe ostale nekaznovane, obstajajo mehanizmi v nacionalnem pravu in/ali v mednarodnem pravu, ki omogočajo, da te osebe prestanejo svoje kazni zlasti v državi, katere državljani so, in tako povečajo svoje možnosti za resocializacijo po prestani kazni (glej v tem smislu sodbo Raugevicius, točka 36).
- 38 To velja med drugim za Konvencijo o transferju obsojenih oseb, katere pogodbenice so vse države članice ter tudi Bosna in Hercegovina. Ta konvencija namreč osebi, ki je bila obsojena na ozemlju države podpisnice navedene konvencije, v skladu s svojim členom 2 omogoča, da prosi za premestitev na ozemlje svoje države izvora, da v njej prestane kazen, ki ji je bila izrečena, saj je v uvodnih izjavah iste konvencije navedeno, da je cilj takšne premestitve zlasti spodbujanje resocializacije obsojenih oseb, tako da se tujcem, ki jim je zaradi storjenega kaznivega dejanja odvzeta prostost, omogoči prestajanje kazni v okolju, iz katerega prihajajo (glej v tem smislu sodbo Raugevicius, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 39 Poleg tega nekatere države članice, med drugim Zvezna republika Nemčija, določajo možnost, da se pravna pomoč v kazenskem postopku zagotovi v obliki izvršitve kazni, izrečene v tujini.
- 40 Kot pa je generalni pravobranilec poudaril v točki 50 sklepnih predlogov, v primeru prošnje za izročitev zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti ukrep, alternativen izročitvi, ki manj posega v uresničevanje pravice do prostega gibanja in prebivanja državljana Unije, ki stalno prebiva v zaprošeni državi članici, pomeni prav možnost – kadar ta možnost v pravu zaprošene države članice obstaja – da se ta kazen izvrši na ozemlju te države članice.
- 41 Poleg tega je Sodišče presodilo, da so, kadar ta možnost obstaja, glede na cilj preprečevanja nekaznovanja državljani zaprošene države članice na eni strani in državljani drugih držav članic, ki stalno prebivajo v tej zaprošeni državi članici in tako dokazujejo gotovo stopnjo vključenosti v njeno družbo, na drugi strani v primerljivem položaju (glej v tem smislu sodbo Raugevicius, točka 46 in navedena sodna praksa).

- 42 V teh okoliščinah člena 18 in 21 PDEU zahtevata, da se državljanom drugih držav članic, ki stalno prebivajo v zaproseni državi članici in za izročitev katerih zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti prosi tretja država, omogoči, da svojo kazen prestanejo na ozemlju te države članice pod enakimi pogoji kot njeni državljani.
- 43 V obravnavani zadevi predložitveno sodišče izhaja iz premise, da je treba S. M., ki z ženo živi na ozemlju Zvezne republike Nemčije od leta 2017 in je tam zaposlen od leta 2020, šteti za državljana Unije, ki v tej državi članici stalno prebiva.
- 44 Poleg tega je v skladu z navedbami, ki jih je Sodišču posredovalo predložitveno sodišče, kazen, ki je bila S. M. izrečena v Bosni in Hercegovini, mogoče izvršiti na nemškem ozemlju. V skladu s členom 48 in členom 57(1) zakona IRG je namreč izvršitev kazni, izrečene v tretji državi, na nemškem ozemlju dopustna, če ta tretja država s tem soglaša.
- 45 Vendar predložitveno sodišče trdi, da bi v obravnavani zadevi izvršitev te kazni na nemškem ozemlju vodila do tega, da bi Zvezna republika Nemčija kršila obveznost izročitve, ki jo ima zaprosena država članica na podlagi Evropske konvencije o izročitvi.
- 46 V zvezi s tem navaja, da izraz „državljeni“ v smislu Evropske konvencije o izročitvi, kar zadeva Zvezno republiko Nemčijo, v skladu z njeno izjavo na podlagi člena 6(1)(b) te konvencije zajema le osebe z državljanstvom te države članice. V teh okoliščinah bi bilo – drugače kot v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Raugevicius – to, da bi Zvezna republika Nemčija zavrnila izročitev S. M. Bosni in Hercegovini, v nasprotju z obveznostmi, ki jih tej državi članici nalaga ista konvencija.
- 47 Na tretjem mestu, glede na te preudarke je treba pojasniti, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 32 sklepnih predlogov, da sodna praksa Sodišča, ki izhaja iz sodbe Raugevicius, državljanom Unije ne priznava samodejne in absolutne pravice do tega, da ne bodo izročeni v državo zunaj ozemlja Unije.
- 48 Kot je namreč razvidno iz točk od 35 do 42 te sodbe, ima država članica, kadar obstaja nacionalno pravilo, s katerim je, kot v zadevi v glavni stvari, uvedeno različno obravnavanje državljanov zaprosene države članice in državljanov Unije, ki v njej stalno prebivajo, ker je z njim prepovedana zgolj izročitev prvonavedenih, obveznost, da dejavno poskuša poiskati ukrep, alternativen izročitvi, ki manj posega v uresničevanje pravic in svoboščin, ki jih imajo taki državljani Unije na podlagi členov 18 PDEU in 21 PDEU, kadar tretja država članica zaprosi za njihovo izročitev.
- 49 Kadar tak ukrep, alternativen izročitvi, pomeni, kot v obravnavani zadevi, to, da lahko državljani Unije, ki stalno prebivajo v zaproseni državi članici, svojo kazen prestanejo v tej državi članici pod enakimi pogoji kot državljani navedene države članice, vendar je uporaba takega ukrepa pogojena s pridobitvijo soglasja tretje države, ki je podala prošnjo za izročitev, člena 18 in 21 PDEU zaproseni državi članici nalagata, da dejavno poskuša pridobiti soglasje te tretje države. V ta namen mora zaprosena država članica uporabiti vse mehanizme sodelovanja in pomoči v kazenskih zadevah, ki jih ima na voljo v okviru svojih odnosov z navedeno tretjo državo.

- 50 Če tretja država, ki je podala prošnjo za izročitev, soglaša s tem, da se kazen odvzema prostosti izvrši na ozemlju zaprosene države članice, lahko ta država članica državljanom Unije, za izročitev katerih je zaproseno in ki na tem ozemlju stalno prebivajo, omogoči, da kazen prestanejo tam, in s tem lahko zagotovi enako obravnavanje, kot je na področju izročitve pridržano njenim državljanom.
- 51 Iz elementov, ki so bili predloženi Sodišču, izhaja, da bi v takem primeru uporaba tega ukrepa, alternativnega izročitvi, zaproseni državi članici lahko tudi omogočila, da svoje pristojnosti izvaja v skladu z obveznostmi iz konvencije, ki jo zavezujejo v razmerju s tretjo državo, ki je podala prošnjo za izročitev. To, da ta tretja država soglaša z izvršitvijo celotne kazni, na katero se nanaša prošnja za izročitev, na ozemlju zaprosene države članice, namreč načeloma povzroči – kar mora preveriti predložitveno sodišče – da izvršitev te prošnje postane nepotrebna.
- 52 Zato v primeru, da bi v obravnavani zadevi Zvezna republika Nemčija uspela pridobiti soglasje Bosne in Hercegovine, da S. M. kazni, ki je bila v izrečena v tej tretji državi, prestane na ozemlju navedene države članice, uporaba takega ukrepa, alternativnega izročitvi, ki ga zahtevata člena 18 in 21 PDEU, ne bi nujno privedla do tega, da bi ta država članica kršila obveznosti do navedene tretje države, ki so ji naložene z Evropsko konvencijo o izročitvi, kar mora preveriti predložitveno sodišče.
- 53 Če pa, nasprotno, kljub izvajanju mehanizmov iz točke 49 te sodbe ta tretja država ne bi soglašala s tem, da se zadevna kazni odvzema prostosti prestane na ozemlju zaprosene države članice, ukrepa, alternativnega izročitvi, ki ga zahtevata člena 18 in 21 PDEU, ne bi bilo mogoče uporabiti. V takih okoliščinah lahko ta država članica zadevno osebo preda v skladu z obveznostmi, ki jih ima na podlagi te konvencije, saj zavrnitev take izročitve v tem primeru ne bi omogočila izognitve nevarnosti nekaznovanja te osebe.
- 54 V teh istih okoliščinah je izročitev zadevne osebe glede na ta cilj nujen in sorazmeren ukrep za doseg navedenega cilja, tako da je omejitev pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic v smislu člena 21 PDEU, na katero se nanaša postopek v glavni stvari, upravičena glede na sodno prakso, navedeno v točkah 35 in 36 te sodbe.
- 55 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča mora zaprosena država članica vseeno preveriti, ali s to izročitvijo ne bodo kršene pravice, ki so zagotovljene z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti z njenim členom 19 (sodba Raugevicius, točka 49; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 2. aprila 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, točka 64 in navedena sodna praksa).
- 56 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člena 18 in 21 PDEU razlagati tako, da:
- državi članici, ki ji tretja država poda prošnjo za izročitev zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti v zvezi z državljanom druge države članice, ki stalno prebiva v prvi državi članici, katere nacionalno pravo prepoveduje zgolj izročitev njenih državljanov v države zunaj Unije in določa možnost, da se ta kazni izvrši na njenem ozemlju, pod pogojem, da tretja država s tem soglaša, nalagata, da dejavno poskuša pridobiti to soglasje tretje države, ki je podala prošnjo za izročitev, tako da uporabi vse mehanizme sodelovanja in pomoči v kazenskih zadevah, ki jih ima na voljo v okviru svojih odnosov s to tretjo državo;

- če tako soglasje ni pridobljeno, ne nasprotujeta temu, da v takih okoliščinah navedena prva država članica tega državljana Unije izroči v skladu z obveznostmi, ki jih ima na podlagi mednarodne konvencije, pod pogojem, da se s to izročitvijo ne kršijo pravice, zagotovljene z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.

Stroški

- 57 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člena 18 in 21 PDEU je treba razlagati tako, da

- **državi članici, ki ji tretja država poda prošnjo za izročitev zaradi izvršitve kazni odvzema prostosti v zvezi z državljanom druge države članice, ki stalno prebiva v prvi državi članici, katere nacionalno pravo prepoveduje zgolj izročitev njenih državljanov v države zunaj Evropske unije in določa možnost, da se ta kazen izvrši na njenem ozemlju, pod pogojem, da tretja država s tem soglaša, nalagata, da dejavno poskuša pridobiti to soglasje tretje države, ki je podala prošnjo za izročitev, tako da uporabi vse mehanizme sodelovanja in pomoči v kazenskih zadevah, ki jih ima na voljo v okviru svojih odnosov s to tretjo državo;**
- če tako soglasje ni pridobljeno, ne nasprotujeta temu, da v takih okoliščinah navedena prva država članica tega državljana Unije izroči v skladu z obveznostmi, ki jih ima na podlagi mednarodne konvencije, pod pogojem, da se s to izročitvijo ne kršijo pravice, zagotovljene z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.

Podpisi